

Regeringens proposition

2009/10:7

Vissa ändringar i arbetslöshetsförsäkringen

Prop.
2009/10:7

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 3 september 2009

Fredrik Reinfeldt

Anders Borg
(Arbetsmarknadsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till ändringar i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

Det föreslås att en ansökan om arbetslöshetsersättning ska göras hos arbetslöshetskassan inom nio månader från den sista dagen i den tidsperiod ansökan avser för att inte rätten till ersättning för den perioden ska vara förlorad. Undantag föreslås kunna göras när det finns synnerliga skäl. Det föreslås även en ändrad hänvisning med anledning av ikraftträdandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

Vidare lämnas förslag om att en kassaföreståndare får vara kassaföreståndare i mer än en arbetslöshetskassa samt att en arbetslöshetskassas styrelse ska kunna uppdra åt kassaföreståndaren att fatta beslut i ärenden om utslutning av en medlem och om fränkännande av rätt till arbetslöshetsersättning. Det föreslås även en tidsgräns om tolv månader för korrigeringar av en arbetslöshetskassas avgifter till staten. Slutligen föreslås att en arbetslöshetskassa, på begäran av Statistiska centralbyrån, ska lämna uppgifter om medlemskap och medlemmars ersättning till Statistiska centralbyrån.

Lagförslaget avseende Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen föreslås träda i kraft den 1 maj 2010. Övriga lagförslag föreslås träda i kraft den 1 januari 2010.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	4
2	Lagtext.....	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.....	7
3	Ärendet och dess beredning.....	10
4	Ändringar i lagen om arbetslöshetsförsäkring.....	10
4.1	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.....	10
4.2	Tidsgräns för ansökan om arbetslöshetsersättning.....	12
5	Effektivare regler för arbetslöshetskassorna.....	14
5.1	Kassaföreståndare i mer än en arbetslöshetskassa.....	14
5.2	Beslut om uteslutning och fränkännande.....	16
5.3	Tidsgräns för korrigeringar av en arbetslöshetskassas avgifter till staten.....	18
6	Statistikuppgifter från arbetslöshetskassorna.....	21
7	Ikraftträdande.....	27
7.1	Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	27
7.2	Lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.....	28
8	Konsekvenser.....	28
8.1	Ekonomiska konsekvenser.....	28
8.2	Konsekvenser för jämställdheten.....	29
8.3	Konsekvenser för miljön.....	30
8.4	Konsekvenser för små företag.....	30
8.5	Konsekvenser ur ett ILO-perspektiv.....	30
8.6	Övriga konsekvenser.....	30
9	Författningskommentar.....	31
9.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	31
9.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.....	32
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Effektivare regler och bättre beslutsunderlag för arbetsmarknadspolitiken (Ds 2009:07).....	34
Bilaga 2	Lagförslag (Ds 2009:07).....	35
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser (Ds 2009:07).....	39
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag.....	40
Bilaga 5	Lagrådets yttrande.....	43
Bilaga 6	Sammanfattning av promemorian Förbättringar i arbetslöshetsförsäkringen (Ds 2009:26).....	44

Bilaga 7	Lagförslag (Ds 2009:26).....	45	Prop. 2009/10:7
Bilaga 8	Förteckning över remissinstanser (Ds 2009:26).....	47	
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 3 september 2009		48	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2009/10:7

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
2. lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

dels att 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 47 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Rätt till ersättning har endast personer som i Sverige uppfyller ersättningsvillkoren enligt denna lag, om inte något annat följer av *rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att vissa arbeten utförda utomlands *skall* jämföras med arbete i Sverige.

Om regeringen har träffat överenskommelse med någon annan stat om andra villkor för rätt att få ersättning än som föreskrivs i denna lag, *skall* arbetslöshetskassan tillämpa dessa villkor.

Rätt till ersättning har endast personer som i Sverige uppfyller ersättningsvillkoren enligt denna lag, om inte något annat följer av *Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen*².

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att vissa arbeten utförda utomlands *ska* jämföras med arbete i Sverige.

Om regeringen har träffat *en* överenskommelse med någon annan stat om andra villkor för rätt att få ersättning än som föreskrivs i denna lag, *ska* arbetslöshetskassan tillämpa dessa villkor.

47 a §

En ansökan om ersättning ska göras hos arbetslöshetskassan inom nio månader från den sista

¹ Senaste lydelse 2006:470.

² EUT L 166, 30.4.2004 s. 1, (Celex 32004R0883).

dagen i den tidsperiod som ansökan avser. Görs inte ansökan inom den angivna tiden är rätten till ersättning för den tidsperioden förlorad, om det inte finns synnerliga skäl.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010 i fråga om 47 a § och i övrigt den 1 maj 2010.
 2. Bestämmelsen i 47 a § ska inte tillämpas i fråga om ansökningar som inkommit före den 1 januari 2010.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

dels att 21 och 87 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2008:410) om ändring i nämnda lag ska införas en ny punkt, 3, av följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 37 a, 48 c och 94 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 §

Styrelsen utser inom sig en ordförande och en vice ordförande. Den som är anställd hos arbetslöshetskassan får inte vara ordförande.

Styrelsen utser även en kassaföreståndare och en sekreterare. Bestämmelserna i 17 § andra stycket gäller också kassaföreståndaren. Kassaföreståndaren får inte vara styrelseledamot *eller kassaföreståndare* i en annan kassa.

Styrelsen utser även en kassaföreståndare och en sekreterare. Bestämmelserna i 17 § andra stycket gäller också kassaföreståndaren. Kassaföreståndaren får inte vara styrelseledamot i en annan kassa.

Vid lika röstetal avgörs frågan genom lottnings.

37 a §

Styrelsen får uppdra åt kassaföreståndaren att fatta beslut i ärenden om uteslutning av en medlem och om fränkännande av rätt till ersättning. Styrelsen får dock inte uppdra åt kassaföreståndaren att fatta beslut i ärenden om omprövning av sådana beslut.

48 c §

En finansierings- eller arbetslöshetsavgift får inte ändras efter tolv månader från utgången av den kalendermånad som avgiften avser, om anledningen till ändringen är att de uppgifter som legat till grund för beräkningen av avgiften ändrats.

För den kompletterande kassan gäller i övrigt bestämmelserna i denna lag med följande undantag.

Bestämmelserna i 1 § andra stycket och 5 § första stycket 2 om kassans verksamhetsområde, bestämmelsen i 3 § om minsta antal medlemmar, bestämmelsen i 8 § om att registrering i vissa fall får vägras samt bestämmelserna i 82–84 §§ om fusion gäller inte.

Bestämmelserna i 3 §, 5 § första stycket 12, 34–47 a §§ samt 60 § om medlemskap, medlemsförteckning, medlemsavgift m.m., i 48–48 b §§ om finansieringsavgift och arbetslöshetsavgift, i 94 a § om uppgiftsskyldighet, samt i 95–97 §§ och 111–115 §§ om överklagande, omprövning och ändring gäller för de anslutna i stället för medlemmarna. *Vad* som sägs i 31 och 61 §§ om medlem gäller även den som är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan.

I stället för *vad* som sägs i 17 § tredje stycket gäller för den kompletterande arbetslöshetskassan följande. Till styrelseledamot får utses medlemmar, förtroendevalda eller anställda i de organisationer som är medlemmar i föreningen. Styrelseledamöterna får inte vara styrelseledamöter, kassaföreståndare eller ombud vid föreningsstämma i en annan arbetslöshetskassa.

Bestämmelserna i 51–54 §§ om val av ombud och valda ombud gäller i den kompletterande arbetslöshetskassan på motsvarande sätt ombud som utses av medlemsorganisationerna. För sådana ombud gäller *vad som i tredje stycket sägs* om styrelseledamot i den kompletterande kassan.

Bestämmelserna i 3 §, 5 § första stycket 12, 34–47 a §§ samt 60 § om medlemskap, medlemsförteckning, medlemsavgift m.m., i 48–48 b §§ om finansieringsavgift och arbetslöshetsavgift, i 94 a och 94 b §§ om uppgiftsskyldighet, samt i 95–97 §§ och 111–115 §§ om överklagande, omprövning och ändring gäller för de anslutna i stället för medlemmarna. *Det* som sägs om medlem i 31 och 61 §§ gäller även den som är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan.

I stället för *det* som sägs i 17 § tredje stycket gäller för den kompletterande arbetslöshetskassan följande. Till styrelseledamot får utses medlemmar, förtroendevalda eller anställda i de organisationer som är medlemmar i föreningen. Styrelseledamöterna får inte vara styrelseledamöter, kassaföreståndare eller ombud vid föreningsstämma i en annan arbetslöshetskassa.

Bestämmelserna i 51–54 §§ om val av ombud och valda ombud gäller i den kompletterande arbetslöshetskassan på motsvarande sätt ombud som utses av medlemsorganisationerna. För sådana ombud gäller *det som sägs i fjärde stycket* om styrelseledamot i den kompletterande kassan.

94 b §

En arbetslöshetskassa ska på begäran av Statistiska central-

³ Senaste lydelse 2009:665.

byrån lämna de uppgifter om medlemskap i kassan och medlemmars ersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring som myndigheten behöver för framställning av statistik i enlighet med sådant uppdrag från regeringen som syftar till att kartlägga och analysera arbetsmarknaden.

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om skyldigheten enligt första stycket och om när uppgifter får lämnas ut elektroniskt.

3. Förändringar av de uppgifter som legat till grund för beräkningen av en förhöjd finansieringsavgift enligt 48 § i dess äldre lydelse får, efter utgången av 2009, inte leda till att avgiften ändras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

3 Ärendet och dess beredning

Inom Arbetsmarknadsdepartementet har promemoriorna Effektivare regler och bättre beslutsunderlag för arbetsmarknadspolitiken (Ds 2009:07) och Förbättringar i arbetslöshetsförsäkringen (Ds 2009:26) upprättats. Den förstnämnda innehöll förslag som behandlas i avsnitt 4.2, 5 och 6. Den senare innehöll bl.a. förslag i den del som behandlas i avsnitt 4.1. Sammanfattningar av promemoriorna finns i *bilagorna 1* respektive *6*. Promemoriornas lagförslag finns i *bilagorna 2* respektive *7*. Promemoriorna har remissbehandlats. Förteckningar över remissinstanserna finns i *bilagorna 3* respektive *8*. Remissyttrandena och remissammanställningar finns tillgängliga i Arbetsmarknadsdepartementet (dnr A2009/682/AE respektive A2009/1976/AE).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 4 juni 2009 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Regeringen har avstått från att följa Lagrådets förslag. Lagrådets synpunkter behandlas i avsnitt 6. I propositionen har endast gjorts ett par redaktionella ändringar i förhållande till lagrådsremissens lagförslag.

4 Ändringar i lagen om arbetslöshetsförsäkring

4.1 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen

Regeringens förslag: I lagen om arbetslöshetsförsäkring ska en hänvisning göras till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag, med undantag för att tidpunkt för ikraftträdande i promemorian är den 1 mars 2010.

Remissinstanserna: *Socialstyrelsen, Nationalekonomiska institutionen vid Lunds universitet, Arbetsförmedlingen, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Sveriges Kommuner och Landsting, Tjänstemännens Centralorganisation* och *Sveriges Akademikers Centralorganisation* tillstyrker eller instämmer i förslaget. *Gävle kommun* ställer sig positiv till förslaget. *Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Göteborg, Domstolsverket, Diskrimineringsombudsmannen, Svenskt Näringsliv* och *Arbetslöshetskassornas Samorganisation* har inget att erinra mot försla-

get. *Akademikernas erkända arbetslöshetskassa* instämmer i förslaget, men anser att en mer grundläggande genomgång av nationella regelverk bör göras med anledning av ikraftträdandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. *Stockholms stad* påpekar att förordningen gäller oavsett hänvisning i lag. *Landsorganisationen i Sverige* menar att regeringen bör undersöka om det uppkommer behov av förbättrad kontroll inom arbetslöshetsförsäkringen med anledning av att egenföretagare får ett utökat försäkringsskydd samt påpekar att den administrativa bördan för arbetslöshetskassor och arbetsförmedlingar kan öka varför resurser till detta måste säkerställas. *Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare* föreslår att regeringen ska se över vilka förändringar som är nödvändiga i fråga om bl.a. stödpersoner, gode män och förvaltare. *Övriga remissinstanser* har inte haft några synpunkter eller har avstått från att yttra sig över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Av 3 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring framgår att det endast är personer som i Sverige uppfyller ersättningsvillkoren enligt denna lag som har rätt till arbetslöshetsersättning, om inte något annat följer av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (EG-förordning 1408/71). EG-förordning 1408/71 har företrädare framför de nationella reglerna om arbetslöshetsförsäkringen. En ny förordning, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EG-förordning 883/2004), antogs år 2004. Den nya förordningen och dess tillämpningsförordning ska börja tillämpas den 1 maj 2010. De ersätter då i huvudsak EG-förordning 1408/71 och dess tillämpningsförordning. Den nuvarande hänvisningen i 3 § lagen om arbetslöshetsförsäkring bör därför ersättas med en hänvisning till EG-förordning 883/2004. Som *Stockholms stad* påpekat gäller den ikraftträdde EG-förordningen oavsett hänvisning i nationell rätt. Regeringen vill i detta sammanhang understryka att hänvisningen i 3 § lagen om arbetslöshetsförsäkring endast ska ses som en upplysning om EG-förordning 883/2004 som är avsedd att vara till hjälp för den enskilde läsaren.

Akademikernas erkända arbetslöshetskassa anser att en mer grundläggande genomgång av nationella regelverk bör göras för att undanröja otydligheter och pekar t.ex. på bestämmelsen i 3 § andra stycket lagen om arbetslöshetsförsäkring, som anger att den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att vissa arbeten utförda utomlands får jämföras med arbete i Sverige. *Akademikernas erkända arbetslöshetskassa* menar att den och liknande bestämmelser bör ändras för att förhindra att det meddelas föreskrifter som står i konflikt med EG-förordning 883/2004. Med hänsyn till att förordningen har företrädare framför nationella regler och då det enligt regeringens mening inte finns några uppenbara otydligheter i regelverket gör regeringen bedömningen att det för närvarande inte finns skäl att göra någon sådan allmän översyn.

Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare föreslår att regeringen ska ta ställning till vilka förändringar som med anledning av ikraftträdandet av

EG-förordning 883/2004 är nödvändiga för t.ex. stödpersoner enligt lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård och lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård samt gode män och förvaltare enligt föräldrabalken. Regeringen kan inte se att det med anledning av ikraftträdandet finns behov av att göra någon allmän översyn i dessa avseenden. Regeringen vill dock i detta sammanhang påpeka att frågan om situationen vid sjukdom för dessa grupper är viktig och att den därför bör ingå i en kommande översyn av socialförsäkringen.

Landsorganisationen i Sverige anser att regeringen bör undersöka om det uppkommer behov av förbättrad kontroll inom arbetslöshetsförsäkringen med anledning av att egenföretagare får ett utökat försäkringskydd genom EG-förordning 883/2004. Regeringen anser att kontrollen av arbetslöshetsförsäkringen är av stor vikt för dess legitimitet. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen utövar tillsyn över arbetslöshetskassornas verksamhet och tillämpning av ersättningsreglerna, bl.a. för att arbetssökande ska behandlas rättssäkert. Enligt regeringens mening finns det för närvarande inte behov av att förstärka denna tillsynsfunktion.

Landsorganisationen i Sverige har även lämnat synpunkten att den administrativa bördan för arbetslöshetskassor och arbetsförmedlingar kan öka och att resurser för detta måste säkerställas. Regeringen ser inte att den administrativa bördan för arbetslöshetskassor och Arbetsförmedlingen kommer att öka nämnvärt till följd av den aktuella ändringen. Det finns därför inte anledning att säkerställa extra resurser för detta.

4.2 Tidsgräns för ansökan om arbetslöshetsersättning

Regeringens förslag: En ansökan om arbetslöshetsersättning ska göras hos arbetslöshetskassan inom nio månader från den sista dagen i den tidsperiod som ansökan avser. Görs inte ansökan inom den angivna tiden är rätten till ersättning för den tidsperioden förlorad, om det inte finns synnerliga skäl.

Promemorians förslag: Överensstämmer i sak med regeringens förslag med undantag för att tidsgränsen i promemorian är sex månader.

Remissinstanserna: *Arbetsförmedlingen, Svenskt Näringsliv, Diskrimineringsombudsmannen och Företagarna* tillstyrker eller instämmer i förslaget. *Kammarrätten i Stockholm, Domstolsverket, Ekonomistyrningsverket, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, ILO-kommittén* och *Sveriges Akademikers Centralorganisation* har inget att erinra mot förslaget. *Statskontoret* tillstyrker förslaget, men anser att begreppet synnerliga skäl behöver förtydligas eller exemplifieras. *Småföretagarnas arbetslöshetskassa* tillstyrker förslaget, men menar att det behövs vissa förtydliganden i fråga om hur bestämmelsen ska tillämpas. *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Landsorganisationen i Sverige* och *Arbetslöshetskassornas Samorganisation* tillstyrker förslaget, men anser att tidsgränsen bör vara tolv månader. *Länsrätten i Stockholm* anser att regeringen bör överväga införandet av en bortre gräns för när det inte heller på grund av synnerliga skäl ska kunna gå att ansöka om ersättning. *Tjänstemännens Centralorganisation*

avstyrker förslaget. Övriga remissinstanser har inte haft några synpunkter på förslaget eller har avstått från att yttra sig över detta.

Skälen för regeringens förslag: I lagen om arbetslöshetsförsäkring (1997:238) finns ingen tidsgräns i fråga om hur sent en ansökan om arbetslöshetsersättning kan komma in till arbetslöshetskassan utan att den sökandes rätt till ersättning går förlorad. En arbetslöshetskassa kan således tvingas handlägga ersättningsanspråk som grundar sig på förhållanden långt tillbaka i tiden. Även Arbetsförmedlingen kan behöva genomföra omfattande utredningar för att kontrollera och verifiera en sökandes status under den tid eller de tider som en sent inkommen ansökan avser. En begränsning av rätten att ansöka och få ersättning efter det att viss tid har förflutit från den tidsperiod som ansökan avser är, som *Statskontoret* anført, i sig rimlig och torde enligt regeringens mening kunna medföra en väsentlig förenkling av den administrativa processen för bl.a. arbetslöshetskassorna. Flertalet remissinstanser har ställt sig positiva till införandet av en sådan bestämmelse. Mot denna bakgrund anser regeringen att en tidsgräns bör införas för ansökningar om arbetslöshetsersättning.

När det gäller frågan om vid vilken tidpunkt en ansökan måste ha kommit in till arbetslöshetskassan hänvisar *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* till den tidsgräns om två år som i allmänhet gäller för ersättningar på socialförsäkringsområdet och föreslår en tidsgräns om ett år med en säkerhetsventil, dvs. att en ansökan får behandlas även efter utgången av tidsgränsen om det finns synnerliga skäl. Även *Landsorganisationen i Sverige* anser att tidsgränsen bör vara tolv månader eftersom den enskilde sökande ska visa upp intyg från arbetsgivare och ibland är beroende av uppgifter från Försäkringskassan vilket betyder att han eller hon riskerar att drabbas negativt genom att en annan part inte fullgör sitt ansvar. *Tjänstemännens Centralorganisation*, som avstyrker förslaget, hänvisar till den preskriptionstid om tre år som anges i Försäkringsavtalslagen (2005:104) och som gäller för många av de inkomstbortfallsförsäkringar som arbetstagarorganisationer erbjuder. *Arbetslöshetskassornas Samorganisation* menar att en tidsgräns bör vara utformad så att det endast i undantagsfall förekommer att ansökningar faller utanför denna. Det framhålls även att det inte är ovanligt att en sökande avvaktar samtliga handlingar innan en ansökan om ersättning skickas till arbetslöshetskassan och att konsekvensen av en alltför snävt tilltagen bortre gräns kan innebära att arbetslöshetskassorna i ökad utsträckning kan tvingas avvisa ansökningar och pröva om det finns synnerliga skäl för att behandla ansökan, vilket i stället skulle innebära en ökad administrativ belastning för arbetslöshetskassorna. Mot bakgrund av att en ansökan om arbetslöshetsersättning inte endast är beroende av den sökande och då effektivitetsskäl – såsom nödvändigheten att undvika behovet av kompletteringar som förlänger handläggningstiderna hos arbetslöshetskassorna och risken för ofta förekommande prövningar av huruvida synnerliga skäl föreligger – talar för det, bör en sökandes möjlighet att ansöka om arbetslöshetsersättning i efterhand begränsas till nio månader från sista dagen i den tidsperiod ansökan avser. Görs inte ansökan inom den angivna tiden bör rätten till ersättning för den tidsperioden vara förlorad. Regeringen anser att denna tidsgräns ger den

enskilde mer än fullgoda möjligheter att i tid ge in sin ansökan samt att den även i övrigt är rimlig och väl avvägd.

Enligt regeringens mening bör undantag från den föreslagna bestämmelsen kunna göras, men endast om det finns synnerliga skäl. Regeringen menar att synnerliga skäl bör tolkas restriktivt. Ledning för tolkningen bör kunna hämtas från vad som gäller för laga förfall.

Länsrätten i Stockholm menar att regeringen bör överväga en bortre gräns då vare sig svår sjukdom eller försenad postbefordran kan utgöra synnerliga skäl eftersom t.ex. en postbefordran kan bli försenad under lång tid. Regeringen delar inte Länsrättens i Stockholms bedömning att det finns behov av att införa en absolut bortre gräns.

I förhållande till promemorians förslag har lagtexten justerats eftersom det av denna tydligare bör framgå vad konsekvensen av en för sent inkommen ansökan blir.

Vissa remissinstanser har framfört synpunkter eller har begärt förtydliganden i fråga om t.ex. vad som menas med en ansökan eller en period. Dessa frågor behandlas i författningskommentaren.

5 Effektivare regler för arbetslöshetskassorna

5.1 Kassaföreståndare i mer än en arbetslöshetskassa

Regeringens förslag: En kassaföreståndare får vara kassaföreståndare i mer än en arbetslöshetskassa.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Statskontoret*, *Svenskt Näringsliv*, *Företagarna*, *Landsorganisationen i Sverige* och *Arbetslöshetskassornas Samorganisation* tillstyrker eller instämmer i förslaget. *Kammarrätten i Stockholm*, *Länsrätten i Stockholms län*, *Domstolsverket*, *Ekonomistyrningsverket*, *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet*, *ILO-kommittén*, *Tjänstemännens Centralorganisation* och *Sveriges Akademikers Centralorganisation* har inga invändningar mot förslaget. *Diskrimineringsombudsmannen* instämmer i förslaget, men lämnar synpunkten att det finns risk för ökad arbetsbelastning för kassaföreståndaren. *Småföretagarnas Arbetslöshetskassa* tillstyrker förslaget, men anser att det bör säkerställas att kassaföreståndaren utövar sin förvaltning av arbetslöshetskassorna objektivt. *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* anser att förslaget bäddar för sekretessproblem. *Övriga remissinstanser* har inga synpunkter eller har avstått från att yttra sig över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Arbetslöshetskassorna är självständiga föreningar. Historiskt sett har bestämmelserna om ekonomiska föreningar och arbetslöshetskassor varit sammankopplade i varierande grad. Nuvarande bestämmelser om arbetslöshetskassornas verksamhet är fortfarande i stor utsträckning lik den reglering som gäller för ekonomiska föreningar. En skillnad som bör nämnas i detta sammanhang

är att det i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar inte finns någon begränsning för kassaföreståndarens motsvarighet, den verkställande direktören, i fråga om möjligheten att vara verkställande direktör i mer än en ekonomisk förening. Enligt 21 § andra stycket lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor får dock en kassaföreståndare inte vara kassaföreståndare i en annan arbetslöshetskassa. Nuvarande ordning medför en begränsning för de arbetslöshetskassor som finner det lämpligt att organisera sin verksamhet på så sätt att en person samtidigt ansvarar för den löpande verksamheten i två eller flera arbetslöshetskassor. Regeringen föreslår att begränsningen avskaffas. Förslaget medför, vilket också flertalet remissinstanser framhållit, en möjlighet till effektivisering av administrationen hos arbetslöshetskassorna. Såsom *Statskontoret* anger bör förslaget kunna leda till ett mer effektivt resursutnyttjande och minskade lönekostnader.

Småföretagarnas Arbetslöshetskassa anser att arbetslöshetskassorna i större utsträckning nu än tidigare konkurrerar och att regeringen därför bör se över på vilket sätt det kan garanteras att en kassaföreståndare som är kassaföreståndare i mer än en arbetslöshetskassa inte otillbörligt gynnar en kassa på bekostnad av en annan. Regeringen konstaterar att lagen om arbetslöshetskassor redan innehåller vissa begränsningar och handlingsregler i detta avseende. I 30 § återfinns en bestämmelse om jäv. Vidare finns i 31 § ett förbud för en styrelse eller andra ställföreträdare för en arbetslöshetskassa att företa rättshandlingar eller vidta andra åtgärder som kan bereda en otillbörlig fördel åt medlem eller någon annan, om rättshandlingen eller åtgärden är till nackdel för arbetslöshetskassan eller någon av dess medlemmar. Denna reglering motsvarar i huvudsak den som rör verkställande direktör eller ställföreträdare i lagen om ekonomiska föreningar. Det saknas enligt regeringens mening skäl att överväga annan eller strängare reglering för arbetslöshetskassorna. Nuvarande bestämmelser bör, i kombination med annan befintlig reglering, vara tillräcklig. Exempelvis bör nämnas att en kassaföreståndare i egenskap av anställd är bunden av allmänna regler om lojalitetsplikt samt att även vissa straff- och skadeståndsrättsliga bestämmelser kan vara tillämpliga i fråga om vissa otillbörliga handlingar. Regeringen vill framhålla att den föreslagna ändringen innebär en möjlighet för arbetslöshetskassorna att genom en gemensam organisationslösning effektivisera sin verksamhet i de fall det anses lämpligt. Därutöver kan tilläggas att det är arbetslöshetskassans styrelse som utser kassaföreståndare. Det ankommer på den enskilda arbetslöshetskassan att inom ramen för gällande bestämmelser ordna sin verksamhet på lämpligt sätt och att, om och i den utsträckning det blir aktuellt, genom avtal närmare reglera förhållandena. Mot den ovan angivna bakgrunden anser regeringen att det saknas skäl att nu överväga någon särskild reglering i aktuellt avseende.

Diskrimineringsombudsmannen menar att det finns risk för att förslaget kan leda till ökad arbetsbelastning för kassaföreståndaren. Regeringen vill framhålla att arbetsrättsliga bestämmelser, t.ex. när det gäller arbetstid, torde utgöra ett tillräckligt skydd för den enskilde kassaföreståndaren. Det kan återigen framhållas att det är en fråga för varje enskild arbetslöshetskassa att avgöra när en organisationslösning med gemensam kassaföreståndare är lämplig.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen menar att den föreslagna ändringen bäddar för sekretessproblem. Regeringen vill påpeka att det inte är en unik situation att en person samtidigt är ansvarig för eller arbetar inom två eller fler myndigheter eller motsvarande – t.ex. självständiga verksamhetsgrenar inom en myndighet – mellan vilka sekretess gäller. Arbetslöshetskassorna är enskilda rättssubjekt åt vilka förvaltningsuppgift överlämnats enligt 11 kap. 6 § regeringsformen. Även om arbetslöshetskassorna inte är och inte heller jämställs med myndigheter har t.ex. regler om sekretess gjorts tillämpliga för dessa. Uppgifter om enskildas personliga förhållanden är sekretessbelagda hos arbetslöshetskassan i den utsträckning som framgår av 28 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Av 8 kap. 1 § samma lag framgår att sekretess och tystnadsplikt gäller mellan myndigheter. Detta gäller även de enskilda organ som likt arbetslöshetskassorna nämns i offentlighets- och sekretesslagens bilaga. Regeringen vill understryka att detta innebär att sekretess gäller även mellan arbetslöshetskassorna och att det faktum att två eller flera arbetslöshetskassor skulle dela kassaföreståndare inte ändrar detta förhållande. Därutöver måste anmärkas att sådan sekretessproblematik som nu avses sällan kommer att aktualiseras eftersom det i praktiken knappast kommer att vara aktuellt med någon mer omfattande blandning av ärenden. Vidare måste beaktas att anställningen som kassaföreståndare i sig ställer höga krav på kompetens och ansvarstagande. I den mån den föreslagna ändringen skulle innebära ett utökat ansvar i sekreteshänseende måste en kassaföreståndare anses vara väl lämpad att handha denna uppgift. Sammanfattningsvis anser regeringen att den enskildes integritet fortfarande är väl värnad dels genom offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser i kombination med den befintliga straff- och skadeståndsrättsliga regleringen, dels genom vad som anförts om den praktiska hanteringen. Regeringen delar således inte *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens* farhågor i fråga om sekretess.

Sammanfattningsvis saknas enligt regeringens mening skäl att i lag begränsa arbetslöshetskassornas möjlighet att för en eller flera arbetslöshetskassor ha en gemensam kassaföreståndare och därigenom skapa en effektiv organisationslösning. Huruvida en kassaföreståndare bör vara kassaföreståndare i en eller flera arbetslöshetskassor bör vara upp till varje enskild arbetslöshetskassa att avgöra. Begränsningen bör därför avskaffas.

5.2 Beslut om utslutning och fränkännande

Regeringens förslag: En arbetslöshetskassas styrelse får uppdra åt kassaföreståndaren att fatta beslut i ärenden om utslutning av en medlem och om fränkännande av rätt till arbetslöshetsersättning. Ansvar för att fatta beslut i ärenden om omprövning av sådana beslut kvarstår dock hos styrelsen.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Statskontoret, Diskrimineringsombudsmannen, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Företagarna, Tjänste-*

männens Centralorganisation och Landsorganisationen i Sverige är positiva till eller tillstyrker förslaget. *Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Stockholms län, Domstolsverket, Ekonomistyrningsverket, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, ILO-kommittén och Sveriges Akademikers Centralorganisation* har inga invändningar mot förslaget. *Svenskt Näringsliv, Arbetslöshetskassornas Samorganisation och Småföretagarnas Arbetslöshetskassa* är positiva till förslaget med tilläggen att de anser att förslaget även borde innefatta en vidare möjlighet för styrelsen att delegera beslutsfattandet. *Arbetslöshetskassornas Samorganisation och Småföretagarnas Arbetslöshetskassa* anser dessutom att även beslut om att medge en medlem fortsatt medlemskap enligt 47 § lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor borde omfattas av förslaget. *Övriga remissinstanser* har inga synpunkter eller har avstått från att yttra sig över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: En arbetslöshetskassans styrelse ska, om inte särskilda skäl talar emot det, utesluta en medlem som inte uppfyller och inte heller under de senaste sex månaderna har uppfyllt bestämmelsen i arbetslöshetskassans stadgar om arbete inom arbetslöshetskassans verksamhetsområde, eller som medvetet eller av grov vårdslöshet har lämnat oriktig eller vilseledande uppgift om något förhållande av betydelse för hans eller hennes rätt till medlemskap eller ersättning, 37 § första stycket i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor. Av andra stycket, samma paragraf, framgår att om det finns särskilda skäl ska styrelsen, i stället för att utesluta medlemmen, frånkänna honom eller henne rätten till ersättning enligt bestämmelserna om detta i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

Nuvarande reglering får olika konsekvenser för olika arbetslöshetskassor beroende dels på hur den enskilda arbetslöshetskassan har organiserat sitt styrelsearbete, dels på antalet ärenden om uteslutning av en medlem och frånkännande av rätt till ersättning som arbetslöshetskassan har att hantera. Arbetslöshetskassor med litet medlemsantal och styrelser som inte sammanträder ofta kan behöva särskilt sammankalla styrelsen för prövning av ett enskilt sådant ärende. Arbetslöshetskassor med stort medlemsantal får, å andra sidan, i viss utsträckning ägna tid åt ärenden av ifrågavarande slag, vilket kan leda till att andra viktiga styrelsefrågor riskerar att komma på undantag.

Regeringen anser att beslut om uteslutning av en medlem eller om frånkännande av rätt till arbetslöshetsersättning kräver en hög ansvars- och beslutsnivå. Samtidigt är det viktigt att den operativa verksamheten i en arbetslöshetskassa sköts effektivt, inte minst av den anledningen att beslut ska kunna fattas och besked lämnas så snabbt som möjligt. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att det införs en möjlighet för en arbetslöshetskassas styrelse att uppdra åt en kassaföreståndare att besluta i ärenden om uteslutning och frånkännande. Förslaget bör, som bl.a. *Tjänstemännens Centralorganisation* och *Landsorganisationen i Sverige* framfört, medföra effektivitetsvinster genom att det administrativa arbetet underlättas, vilket bl.a. leder till förkortade handläggningstider. Detta är positivt såväl för arbetslöshetskassan som för den enskilde medlem som berörs av det aktuella beslutet. Såsom *Statskontoret* anför torde förslaget även leda till att styrelserna får mer utrymme för strategiska frågor.

Förslaget innefattar en begränsning genom att det endast är till kassaföreståndaren delegation ska kunna ske. *Svenskt Näringsliv* menar att styrelsen bör ges möjlighet att även uppdra åt annan än kassaföreståndaren att besluta i dessa ärenden. *Arbetslöshetskassornas Samorganisation* anser att en styrelse ska kunna delegera beslutsrätt till ett av styrelsen utsett utskott. *Småföretagarnas Arbetslöshetskassa* menar att styrelsen bör kunna uppdra åt kassaföreståndaren eller annan lägre och lämplig befattningshavare att fatta dessa beslut. Regeringen anser att det är angeläget att beslut om uteslutning av en medlem och om fränkännande av rätt till ersättning fattas på hög nivå och att kvaliteten i beslutsfattandet upprätthålls. En kassaföreståndare har tillräckligt hög ansvars- och kompetensnivå för att handha beslut av den dignitet som nu avses. Avgränsningen till kassaföreståndare är enligt regeringens uppfattning väl avvägd. När det gäller möjligheten att kunna delegera till ett utskott finns det idag tillräckliga möjligheter för den enskilda styrelsen att organisera sitt arbete på ett lämpligt och effektivt sätt. Regeringen delar således inte uppfattningen att möjligheten att delegera beslutsfattandet bör utvidgas utöver vad som föreslås i denna proposition.

Enligt regeringens uppfattning är det, precis som flera remissinstanser framhållit, angeläget att ansvaret för att fatta beslut i omprövningsärenden avseende uteslutning och fränkännande kvarstår hos arbetslöshetskassans styrelse. Förslaget innefattar därför inte någon möjlighet för styrelsen att uppdra åt kassaföreståndaren att fatta beslut i ärenden om omprövning av dessa beslut. Som bl.a. *Statskontoret* och *Landsorganisationen i Sverige* framfört innebär detta att rättssäkerheten för den enskilde upprätthålls.

Både *Småföretagarnas Arbetslöshetskassa* och *Arbetslöshetskassornas Samorganisation* anser att beslut om att medge en medlem fortsatt medlemskap enligt 47 § lagen om arbetslöshetskassor bör omfattas av förslaget. Av bestämmelsen framgår att en arbetslöshetskassas styrelse får medge att en medlem får fortsätta att vara medlem, även om medlemmen låtit bli att inom den tid som framgår av 45 § samma lag anmäla ett förhållande som befrielse kan grundas på. Om det finns särskilda skäl, får styrelsen även i andra fall besluta att en medlem får fortsätta att vara medlem även om medlemmen inte inom den tid som framgår av 45 § betalat medlemsavgiften eller ett särskilt uttaxerat belopp. Regeringen anser att det kan finnas anledning att utreda frågan vidare i ett annat sammanhang.

5.3 Tidsgräns för korrigeringar av en arbetslöshetskassas avgifter till staten

Regeringens förslag: En finansierings- eller arbetslöshetsavgift får inte ändras efter tolv månader från utgången av den kalendermånad som avgiften avser, om anledningen till ändringen är att de uppgifter som legat till grund för beräkningen av avgiften ändrats.

Förändringar av uppgifter som legat till grund för beräkningen av en förhöjd finansieringsavgift får inte leda till ändring av avgiften efter 2009.

Promemorians förslag: Överensstämmer i sak med regeringens förslag med undantag för att tidsperioden i promemorians förslag är sex månader.

Remissinstanserna: *Diskrimineringsombudsmannen, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Svenskt Näringsliv, Företagarna och Småföretagarnas Arbetslöshetskassa* är positiva till eller tillstyrker förslaget. *Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Stockholms län, Domstolsverket, Ekonomistyrningsverket, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, ILO-kommittén* och *Sveriges Akademikers Centralorganisation* har inga invändningar mot förslaget. *Arbetslöshetskassornas Samorganisation* är i huvudsak positiv till att införa en tidsgräns, men anser att den bör vara tolv månader och även gälla medlemsavgifter. *Statskontoret* avstyrker förslaget. *Övriga remissinstanser* har inga synpunkter eller har avstått från att yttra sig över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: En medlem i en arbetslöshetskassa betalar medlemsavgift månadsvis. I medlemsavgiften ingår bl.a. avgifter som arbetslöshetskassan betalar till staten för att bidra till finansieringen av statens kostnader för utbetald arbetslöshetsersättning, dvs. finansierings- och arbetslöshetsavgifter. För månaderna mellan januari 2007 och juni 2008 betalade arbetslöshetskassorna i stället för arbetslöshetsavgift en förhöjd finansieringsavgift till staten. Arbetslöshetskassans avgifter till staten ska betalas för varje kalendermånad senast vid utgången av den följande månaden. För att avgöra storleken på avgiften måste arbetslöshetskassan ha uppgifter om antalet medlemmar samt om andelen arbetslösa medlemmar och utbetalda ersättningsbelopp under den månad som avgiften avser. Arbetslöshetskassorna ska lämna uppgifterna till Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen som i sin tur ska lämna uppgift till arbetslöshetskassan om storleken av de avgifter som kassan ska betala vid varje betalningstillfälle.

Eftersom ansökan om arbetslöshetsersättning görs i efterhand och arbetslöshetskassorna har handläggningstider för både medlems- och ersättningsärenden kommer medlemsuppgifter samt uppgifter om antalet arbetslösa och om ersättningar att ändras i efterhand. Arbetslöshetskassorna lämnar de korrigerade uppgifterna till Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. Därefter sker retroaktiva korrigeringar av arbetslöshetskassornas avgifter.

När mer än tolv månader förflutit efter den månad avgiften avser sker i dagsläget få ändringar. Det har emellertid framkommit att det är administrativt krävande för arbetslöshetskassorna att göra dessa korrigeringar. För att arbetslöshetskassornas avgifter till staten inte ska behöva korrigeras retroaktivt under lång tid föreslår regeringen en bestämmelse som innebär att en finansierings- eller arbetslöshetsavgift inte får ändras efter tolv månader från utgången av den kalendermånad som avgiften avser, om anledningen till ändringen är att de uppgifter som legat till grund för beräkningen av avgiften ändrats. *Statskontoret* har avstyrkt förslaget i huvudsak med motiveringen att det inte är ett frekvent problem och att förslaget inte är ändamålsenligt. Vidare har *Statskontoret* bl.a. anfört att den administrativa bördan av korrigeringar i praktiken kommer att kvarstå om än i något mindre utsträckning. Det kan konstateras att förslaget medför att vad som i praktiken visat sig vara en admi-

nistrativt betungande och därmed resurskrävande uppgift efter en viss tid lyfts bort från arbetslöshetskassorna. Regeringen gör således inte samma bedömning som Statskontoret.

Regeringen anser i likhet med *Arbetslöshetskassornas Samorganisation* att tidsgränsen för när korrigeringar inte längre ska ske bör vara tolv månader. Som *Arbetslöshetskassornas Samorganisation* har påpekat bör tidsgränserna för ansökningar om arbetslöshetsersättning och arbetslöshetskassornas avgifter vara samordnade eftersom sent inkomna ansökningar kan påverka tidigare fastställda avgifter. I lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring finns för närvarande ingen tidsgräns för när en ansökan om arbetslöshetsersättning måste ha inkommit till arbetslöshetskassan för att den ska kunna behandlas. Regeringen föreslår i avsnitt 4.2 en ny bestämmelse i lagen om arbetslöshetsförsäkring som innebär att en ansökan om arbetslöshetsersättning ska ha inkommit till arbetslöshetskassan inom nio månader från den sista dagen i den tidsperiod som ansökan avser för att inte rätten till ersättning ska gå förlorad. Undantag bör kunna göras då det finns synnerliga skäl. Det bör lämpligen finnas en marginal för att möjliggöra handläggning av sent inkomna ersättningsärenden, varför en tolv månadersgräns får anses vara väl avvägd. Med den föreslagna begränsningen av möjligheten att ansöka om arbetslöshetsersättning, kommer antalet uppgifter som ändras efter lång tid att minska ytterligare i förhållande till idag. Det kommer dock att förekomma att uppgifter ändras även efter tolv månader. Det gäller t.ex. ansökningar som inkommer efter nio månader, men där det finns synnerliga skäl som medför att ansökan ändå ska behandlas eller när ersättningsärenden avgörs i domstol.

Arbetslöshetskassornas Samorganisation anser att tidsgränsen även bör gälla medlemsavgifter som den enskilde medlemmen betalar till arbetslöshetskassan och anför att det även om det förväntas handla om förhållandevis små belopp är orimligt att arbetslöshetskassorna ska stå risken för att medlemsavgifterna ändras i efterhand och att arbetslöshetskassan då inte får motsvarande ändring i sin avgift till staten. Regeringens bedömning, som delas av *Småföretagarnas Arbetslöshetskassa*, är att det är fråga om så små belopp att det inte kommer att påverka arbetslöshetskassornas ekonomi nämnvärt. I vart fall kommer fördelarna med förslaget att överväga för arbetslöshetskassornas del. Tillräckliga skäl att införa en liknande reglering gentemot den enskilde medlemmen finns inte.

Den förhöjda finansieringsavgiften har avskaffats, men förändringar av uppgifter som legat till grund för beräkningen av sådan avgift för viss period ska leda till att en arbetslöshetskassas avgift för denna tid justeras. Det bör införas en bestämmelse som förhindrar framtida korrigeringar av den förhöjda finansieringsavgiften.

6 Statistikuppgifter från arbetslöshetskassorna

Regeringens förslag: En arbetslöshetskassa ska på begäran av Statistiska centralbyrån lämna de uppgifter om medlemskap i kassan och medlemmars ersättning enligt arbetslöshetsförsäkringen som myndigheten behöver för framställning av statistik i enlighet med sådant uppdrag från regeringen som syftar till att kartlägga och analysera arbetsmarknaden.

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om arbetslöshetskassornas uppgiftsskyldighet gentemot Statistiska centralbyrån och om när uppgifterna får lämnas ut elektroniskt.

Vad som sägs om medlem i en arbetslöshetskassa ska även gälla för den som är ansluten till den kompletterande kassan, Alfa-kassan.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Nationalekonomiska institutionen vid Lunds universitet* tillstyrker förslaget starkt. *Svenskt Näringsliv* tillstyrker förslaget. *Statistiska centralbyrån*, *Diskrimineringsombudsmannen*, *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* och *Företagarna* är positiva till eller instämmer i förslaget. *Kammarrätten i Stockholm*, *Domstolsverket*, *Ekonomistyrningsverket* och *ILO-kommittén* har inga invändningar mot förslaget. *Datainspektionen* har inga synpunkter, men anger att den utgår från att Statistiska centralbyrån har rättsligt stöd att föra det register som den föreslagna ändringen innebär. *Länsrätten i Stockholms län* anser att det kan diskuteras om det inte bör anges i lag vilka uppgifter som ska lämnas ut. *Tjänstemännens Centralorganisation* anser att det är principiellt problematiskt att ålägga en privaträttslig förening skyldighet att lämna ut personuppgifter till en statlig myndighet. *Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering* anser att ändamålet med förslaget är högst vällovligt, men att uppgifterna inte bör innehålla information om vilken arbetslöshetskassa den enskilde är medlem i. *Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet*, *Landsorganisationen i Sverige*, *Sveriges Akademikers Centralorganisation* och *Arbetslöshetskassornas Samorganisation* avstyrker förslaget. *Övriga remissinstanser* har inga synpunkter eller har avstått från att yttra sig över förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Behovet av uppgifter

För att regeringen ska kunna utforma en ändamålsenlig arbetsmarknadspolitik och en samhällsekonomiskt effektiv arbetslöshetsförsäkring är det av stor vikt att det finns ett gott beslutsunderlag. I arbetet med att utforma arbetsmarknadspolitiken förekommer det att regeringen anlitar Statistiska centralbyrån för att framställa och tillhandahålla statistik.

Statistiska centralbyrån kan då använda uppgifter av skilda slag och från olika källor, t.ex. avseende kön, ålder eller utbildningsnivå, som sedan kan sammanställas och sambearbetas hos myndigheten. Informationen används därefter för att utforma arbetsmarknadspolitiken utifrån ett korrekt och ändamålsenligt beslutsunderlag. För att en mer detaljerad analys eller kartläggning av arbetsmarknaden ska kunna göras behöver Statistiska centralbyrån få del av vissa uppgifter dels ur arbetslöshetskassornas medlemsregister, dels ur kassornas handläggnings- och utbetalningssystem. Dessa uppgifter är bl.a. nödvändiga för att kunna skapa en tydlig och korrekt bild av vilka grupper som omfattas av arbetslöshetsförsäkring samt av vilka effekter och konsekvenser de olika villkoren och förutsättningarna i försäkringarna får för enskilda grupper. Uppgifterna kan t.ex. användas för att få kunskap om vilka grupper som i händelse av arbetslöshet omfattas av den inkomstrelaterade arbetslöshetsförsäkring och vilka som inte gör det. Regeringen anser mot denna bakgrund att det är angeläget att möjliggöra för Statistiska centralbyrån att genom arbetslöshetskassorna få del av vissa uppgifter om medlemskap och medlemmars ersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

Uppgiftsskyldighet för arbetslöshetskassor

För att säkerställa att Statistiska centralbyrån ska kunna utföra uppdrag från regeringen bör det i lag införas en skyldighet för en arbetslöshetskassa att, på begäran av Statistiska centralbyrån, lämna de uppgifter om medlemskap i kassan och medlemmars ersättning enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring som myndigheten behöver för framställning av statistik för att fullgöra uppdrag från regeringen som syftar till att arbetsmarknaden ska kunna kartläggas och analyseras.

Tjänstemännens Centralorganisation anser att det är principiellt problematiskt att ålägga en privaträttslig förening skyldighet att lämna ut personuppgifter till en statlig myndighet. Även andra remissinstanser som bl.a. *Sveriges Akademikers Centralorganisation* har påtalat att de anser att uppgiftslämnandet kan anses innebära en uppluckring av eller ett ingrepp i föreningsfriheten. Regeringen vill i detta sammanhang erinra om att det redan idag finns bestämmelser i lagen om arbetslöshetsförsäkring om en arbetslöshetskassas skyldighet att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Centrala studiestödsnämnden eller till en annan arbetslöshetskassa. Uppgiftsskyldigheten eller behandlingen av uppgifterna innebär inte någon begränsning av föreningsfriheten. Syftet med den föreslagna bestämmelsen är inte heller att få information om föreningen eller frågor som gäller den utan att få ett ändamålsenligt beslutsunderlag som stöd för att analysera och kartlägga arbetsmarknaden. Den föreslagna bestämmelsen innefattar således inte någon kränkning av föreningsfriheten. Inte heller i övrigt finns det något hinder mot en bestämmelse av denna typ.

Tjänstemännens Centralorganisation anser vidare att det borde vara möjligt att finna andra lösningar för de analysändamål som ligger till grund för förslaget. *Landsorganisationen i Sverige* ser vikten av att det finns underlag för att analysera arbetsmarknaden ur olika aspekter och

ser därför positivt på att arbetslöshetskassorna i vissa avseenden kan bistå staten med kompletterande analysmaterial, men anser att det bör ske i samverkan med arbetslöshetskassorna. Enligt regeringens uppfattning är det inte tillräckligt med ett frivilligt åtagande att lämna uppgifter eftersom det skulle kunna innebära att endast vissa arbetslöshetskassor väljer att bidra med visst material. Härigenom skulle syftet att tillförsäkra regeringen ett fullgott beslutsunderlag inte uppnås. För en sådan skyldighet att lämna uppgifter som nu avses krävs lagstöd. Regeringen anser, mot bakgrund av vad som ovan anförts, att det är angeläget att arbetslöshetskassorna blir skyldiga att lämna uppgifter till Statistiska centralbyrån om medlemskap och medlemmars ersättning enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring och föreslår att en bestämmelse av denna innebörd införs i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

Omfattningen av uppgiftsskyldigheten m.m.

De uppgifter som arbetslöshetskassorna ska lämna i statistiksyfte kan utgöras av t.ex. person- och samordningsnummer, tidpunkter för in- och utträde ur en arbetslöshetskassa samt utbetald ersättning.

Lagrådet anger att det, i syfte att stärka integritetsskyddet, av den föreslagna bestämmelsen bör framgå att en arbetslöshetskassa ska lämna uppgifter utan att namnge eller annars identifiera en medlem. Det är viktigt att understryka att regeringen i hög grad delar *Lagrådets* uppfattning att det är av största vikt att det råder ett starkt skydd för den enskildes integritet. Det måste emellertid konstateras att det inte är möjligt att följa *Lagrådets* förslag i denna del. Med den av *Lagrådet* föreslagna konstruktionen skulle syftet med bestämmelsen falla. Det är nödvändigt att Statistiska centralbyrån får dessa uppgifter. Det är endast med dessa som myndigheten kan sambearbeta uppgifter från olika register och därigenom få de uppgifter om försörjning m.m. som är av grundläggande betydelse och således nödvändiga för de kartläggningar och analyser som ska göras på sätt som och för de ändamål som beskrivits ovan. Skyddet för den personliga integriteten är väl tillgodosett genom gällande lagstiftning, inte minst i fråga om sekretess. Hos Statistiska centralbyrån gäller, i enlighet med vad som sägs i följande avsnitt, ett mycket långtgående sekretessskydd, s.k. absolut sekretess, vilket är mer omfattande än det som gäller för samma uppgifter hos de enskilda arbetslöshetskassorna. Vidare bör i detta sammanhang framhållas att de uppgifter som Statistiska centralbyrån ska lämna till regeringen kommer att lämnas i oidentifierat skick. Mot bakgrund av vad som nu anförts avstår regeringen från att följa *Lagrådets* förslag i denna del.

Arbetslöshetskassornas Samorganisation anser att det i lag tydligt bör regleras vilka uppgifter som omfattas av uppgiftsskyldigheten samt hur, i vilken omfattning och med vilken periodicitet uppgifterna ska lämnas. Även *Länsrätten i Stockholms län* anser att det kan diskuteras om det inte bör anges i lag vilka uppgifter som omfattas.

Behovet av analyser och kartläggningar av arbetsmarknaden är föränderligt. De uppgifter som Statistiska centralbyrån kan antas behöva från arbetslöshetskassorna för att framställa relevant och användbar statistik och som kan ligga till grund för erforderliga analyser eller kart-

läggningar kan förväntas variera över tid. Det är inte möjligt att i förväg exakt ange vilka uppgifter som är nödvändiga och vid vilken tidpunkt de behövs. Att reglera dessa frågor i lag skulle enligt regeringens mening inte vara ändamålsenligt och snarare riskera att uppgiftsskyldigheten blev vidare än nödvändigt. Regeringen anser därför att de närmare föreskrifterna om uppgiftsskyldigheten bör regleras i förordning. Regeringen vill här framhålla att det är av vikt för rättssäkerheten att det klart och tydligt framgår av förordning vilka uppgifter som arbetslöshetskassorna på begäran ska lämna ut.

Arbetslöshetskassornas Samorganisation anför att det är oklart om vissa av uppgifterna är relevanta mot bakgrund av syftet med den föreslagna bestämmelsen. Vidare ifrågasätts behovet av att samköra uppgifter från arbetslöshetskassorna med uppgifter från andra register. Regeringen vill understryka att det nu endast är fråga om en exemplifiering av de uppgifter som kan tänkas komma i fråga. Det måste utifrån de vid den aktuella tidpunkten föreliggande behoven avgöras vilka uppgifter som är nödvändiga för att en tillfredsställande analys av arbetsmarknaden i visst avseende ska kunna göras. Att det kan behövas olika typer av uppgifter, även från andra register, beror på att det endast på detta sätt är möjligt att få tillräcklig och tillförlitlig information t.ex. om vilka grupper som står utanför arbetsmarknaden och som är helt utan försörjning.

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering anser att uppgifterna inte bör innehålla information om vilken arbetslöshetskassa den enskilde tillhör. Även *Sveriges Akademikers Centralorganisation* påpekar att den anser att uppgiften om medlemskap i sig är en känslig uppgift. *Arbetslöshetskassornas Samorganisation* menar att vilken arbetslöshetskassa en enskild väljer att bli medlem i kan avgöras av vilken arbetstagarorganisation arbetslöshetskassan har anknytning till och att valet av arbetslöshetskassa i somliga fall är en indikation på vilken politisk åskådning den enskilde har. Med anledning härav vill regeringen betona att arbetslöshetskassorna är självständiga i förhållande till arbetstagarorganisationerna och att medlemskapet i en viss arbetslöshetskassa inte i sig är en känslig uppgift. Några mer säkra slutsatser om en enskilds politiska åsikter kan inte heller dras av en uppgift om medlemskap i en viss arbetslöshetskassa. Valet att ansluta sig till en viss arbetslöshetskassa kan vara beroende av ett stort antal olika faktorer. En enskild behöver inte heller vara medlem i en arbetstagarorganisation för att kunna ansluta sig till en arbetslöshetskassa. Någon konflikt finns därför inte mellan den föreslagna bestämmelsen och regleringen i 2 kap. 2 eller 3 § regeringsformen, som bl.a. utgör skydd för en medborgare att gentemot det allmänna tillkännage sin politiska åsikt.

Arbetslöshetskassornas Samorganisation har påtalat att medlemsavgiften i vissa fall kan ge information om en person är medlem i en viss arbetstagarorganisation och att avgifter på individnivå därför inte ska ingå i uppgiftsskyldigheten. *Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet* anser att den föreslagna regleringen i praktiken innebär att staten får insyn i vilka som är medlemmar i arbetstagarorganisationer. *Arbets-tagarledamöterna i ILO-kommittén* har anfört att en skyldighet att utlämna medlemsregister i arbetslöshetskassorna inte får underlätta försök att identifiera vilka som är medlemmar i arbetstagarorganisationer. Regeringen delar inte bedömningen att förslaget innebär att staten

kommer att få insyn i vilka som är medlemmar i arbetstagarorganisationer. Det är viktigt att betona att arbetslöshetskassorna är skilda från arbetstagarorganisationerna. Det är vidare viktigt att understryka att regeringen varken har intresse av eller har för avsikt att inhämta uppgifter från arbetslöshetskassorna som direkt eller indirekt skulle kunna avslöja en enskilds medlemskap i en viss arbetstagarorganisation. Regeringen avser att nogsamt beakta dessa aspekter i det fortsatta författningsarbetet så att konflikt mellan den föreslagna regleringen och de grundlagsskyddade rättigheterna inte uppkommer.

Statistiska centralbyrån har föreslagit att uppgifterna ska lämnas löpande till myndigheten. Regeringen anser att det är viktigt att Statistiska centralbyrån på ett effektivt och kvalitetssäkrat sätt kan utföra sina uppdrag, men att ett löpande uppgiftsutlämnande skulle bli alltför omfattande. Regeringen ser för närvarande inte heller något behov av ett kontinuerligt uppgiftslämnande.

För att uppnå en rationell och kostnadseffektiv hantering behöver Statistiska centralbyrån få uppgifterna från berörda arbetslöshetskassor i elektronisk form. Närmare föreskrifter om när uppgifterna får lämnas ut elektroniskt bör regleras i förordning.

Sekretess m.m.

Sveriges Akademikers Centralorganisation har framfört synpunkten att även om förföljelse och inskränkning av fackliga rättigheter i dagsläget inte är ett problem i Sverige är statliga register med uppgifter om medlemskap i olika arbetslöshetskassor, sett i ett längre perspektiv, en obehaglig tanke. *Sveriges Akademikers Centralorganisation* anser därför att det är viktigt att medlemskap i en arbetslöshetskassa även i fortsättningen kommer att vara en privat angelägenhet. Vidare har *Sveriges Akademikers Centralorganisation* framfört synpunkten att exempelvis uppgifter om ersättning från och medlemskap i en arbetslöshetskassa är att betrakta som mycket känsliga och anser att den personliga integriteten inte beaktats tillräckligt i relation till syftet med den föreslagna regleringen. Även *Arbetslöshetskassornas Samorganisation* har påpekat att en avvägning alltid måste göras mellan nyttan med en behandling av personuppgifter och det integritetsintrång som denna behandling innebär.

Regeringen anser att det är av synnerlig vikt att det finns ett gott beslutsunderlag för att rätt rikta och prioritera insatser på arbetsmarknaden. Dessa beslut är av stor vikt då de får såväl betydande samhälls-ekonomiska effekter som konsekvenser för den enskilde. Behovet av att kunna prioritera rätt i dessa avseenden överväger i detta fall det intrång i den enskildes integritet som förslaget kan medföra. Det måste emellertid starkt betonas att regeringen delar uppfattningen att det är viktigt att värna den enskildes integritet. Regeringen anser också att skyddet för det är väl tillgodosett.

Lagrådet har anfört att det ur integritetssynpunkt kan vara känsligt att en arbetslöshetskassa lämnar ut uppgifter om medlemmar och deras ersättning. *Lagrådet* menar att den avvägning som ska göras mellan behovet av inhämtade uppgifter och integritetsskydd bör komma till uttryck i lagtexten. Den proportionalitetsbedömning som måste göras

måste enligt regeringens uppfattning i första hand vara en fråga för regeringen i samband med utformning av förordningstext och uppdrag till Statistiska centralbyrån. Enligt regeringens mening kan Lagrådets formulering snarare riskera att leda till oklarheter vid tillämpningen av bestämmelsen. Principen om proportionalitet genomsyrar dessutom verksamheten i hela förvaltningen och utgör en allmän princip inom EG-rätten. Den är också grundläggande för rättighetsskyddet enligt den europeiska konventionen angående de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Enligt regeringen är det därför mindre lämpligt att ta in en uttrycklig proportionalitetsbestämmelse i en specifik sekretessbrytande lagbestämmelse. En sådan reglering riskerar att leda till oklarhet om vad som gäller på andra områden, där motsvarande princip inte kommer till direkt uttryck i författning. Med anledning av detta avstår regeringen från att följa Lagrådets yttrande i denna del.

Det kan anmärkas att uppgifter som kan komma att omfattas av den föreslagna uppgiftsskyldigheten i viss utsträckning omfattas av sekretess hos arbetslöshetskassorna enligt 28 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Såvitt avser verksamheten hos Statistiska centralbyrån framgår av 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen att sekretess gäller i sådan verksamhet hos myndighet som avser framställning av statistik för uppgift som avser enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. Uppgift som behövs för forsknings- eller statistikändamål får lämnas ut om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider skada eller men. Bestämmelsen rymmer således ett långtgående skydd för personuppgifter, s.k. absolut sekretess.

Datainspektionen utgår från att Statistiska centralbyrån har rättsligt stöd att föra det register som den föreslagna ändringen innebär. *Sveriges Akademikers Centralorganisation* ifrågasätter om förslaget inte strider mot bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204). Regeringen vill med anledning av detta påpeka att nämnda lag endast gäller i den utsträckning det inte finns bestämmelser som avviker från lagen i annan lag eller i en förordning. I förevarande fall regleras uppgiftslämnandet i den föreslagna bestämmelsen i lagen om arbetslöshetskassor och behandlingen av uppgifterna hos Statistiska centralbyrån regleras i lagen (2001:99) om den officiella statistiken. Den statistiksammanställning som Statistiska centralbyrån ska utföra bör enligt regeringens mening inte klassificeras som officiell statistik. Bestämmelserna om behandling av personuppgifter i lagen om den officiella statistiken är dock tillämpliga även för framställning av annan statistik än den som är att betrakta som officiell hos en statistikansvarig myndighet. Regeringen meddelar bestämmelser om vilka myndigheter som är statistikansvariga myndigheter. Enligt 14 § nämnda lag får en statistikansvarig myndighet enligt huvudregeln behandla personuppgifter för framställning av statistik. Av bestämmelsen framgår vidare att behandling av personuppgifter får omfatta uppgift om personnummer. I övrigt gör regeringen bedömningen att den föreslagna bestämmelsen är förenlig med Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet) och Europarådets konvention från 1981 om skydd för enskilda vid automatisk databehandling

av personuppgifter (dataskyddskonventionen). *Nationalekonomiska institutionen vid Lunds universitet* betonar att uppgifterna är mycket viktiga även för forskning om arbetsmarknadens funktionssätt och om effekter av olika åtgärder både samhällsekonomiskt och för olika individer och ser det som angeläget att Statistiska centralbyrån efter sedvanlig aidentifiering och prövning även kan göra dessa uppgifter tillgängliga för forskning. Som redan anförts anser regeringen för närvarande inte att den information som ska omfattas av Statistiska centralbyråns uppdrag ska klassificeras som officiell statistik. Prop. 2009/10:7

Övriga frågor

Landsorganisationen i Sverige anser att resurser måste ställas till arbetslöshetskassornas förfogande och påpekar att det inte är möjligt att utan finansiering lägga ett sådant ansvar som den föreslagna regleringen medför på arbetslöshetskassorna och deras medlemmar i dagens läge. Regeringen anser att eftersom det är fråga om uppgiftsskyldighet som avser uppgifter som arbetslöshetskassorna ska ha i sin medlemsförteckning och uppgifter om ersättning som finns i arbetslöshetskassans ärendehanterings- och utbetalningssystem, bör förslaget inte innebära någon nämnvärt ökad arbetsbelastning för arbetslöshetskassorna. Regeringen gör därmed bedömningen att någon ersättning inte behöver lämnas.

Vad som sägs om medlem i en arbetslöshetskassa bör även gälla för den som är ansluten till den kompletterande kassan, Alfa-kassan.

7 Ikraftträdande

7.1 Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Regeringens förslag: Den ändrade hänvisningen till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen ska träda i kraft den 1 maj 2010. Bestämmelsen om tidsgräns i fråga om ansökningar om arbetslöshetsersättning ska träda i kraft den 1 januari 2010 och tillämpas i fråga om ansökningar som inkommit efter den 31 december 2009.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag, med undantag för att ikraftträdandetidpunkten för förslaget om den ändrade hänvisningen till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen i promemorian är den 1 mars 2010.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna berör frågorna särskilt.

Skälen för regeringens förslag: Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de

sociala trygghetssystemen och dess tillämpningsförfordning ska börja tillämpas den 1 maj 2010. Den hänvisning som finns i 3 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring bör därför vid denna tidpunkt ersättas med en hänvisning till den nya EG-förfordningen.

Bestämmelsen om tidsgräns i fråga om ansökningar om arbetslöshetsersättning bör träda i kraft så snart som möjligt, dvs. den 1 januari 2010. En bestämmelse som tydliggör att bestämmelsen i 47 a § om en tidsgräns för ansökningar om arbetslöshetsersättning endast ska tillämpas i fråga om ansökningar som inkommit efter ikraftträdandet bör införas.

7.2 Lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Regeringens förslag: De nya reglerna ska träda i kraft den 1 januari 2010.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Länsrätten i Stockholms län har inget att erinra mot förslaget. Ingen av remissinstanserna i övrigt berör frågan särskilt.

Skälen för regeringens förslag: Lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, dvs. den 1 januari 2010.

8 Konsekvenser

8.1 Ekonomiska konsekvenser

Tidsgräns för ansökan om arbetslöshetsersättning

Begränsningen av möjligheten att ansöka om arbetslöshetsersättning i efterhand förväntas leda till att de sökande som med nuvarande bestämmelser ansöker om ersättning sent kommer att ansöka inom den stadgade tidsfristen. Förslaget förväntas därför inte medföra några nämnvärda ekonomiska konsekvenser.

Kassaföreståndare i mer än en arbetslöshetskassa

Förslaget om att en kassaföreståndare ska kunna vara kassaföreståndare i mer än en arbetslöshetskassa kommer, för berörda arbetslöshetskassor, att innebära ett mer effektivt resursutnyttjande. Detta torde tala för minskade administrativa kostnader i form av lönekostnader för de arbetslöshetskassor som kan använda sig av en gemensam kassaföreståndare.

När mer än tolv månader förflutit efter den månad som finansierings- eller arbetslöshetsavgiften avser sker idag endast marginella korrigeringar av arbetslöshetskassornas avgifter till staten. Behovet av att korrigera i efterhand kommer att bli ännu mindre när möjligheten att ansöka om arbetslöshetsersättning i efterhand begränsas. De ekonomiska konsekvenserna av förslaget förväntas därför bli marginella.

Statistikuppgifter från arbetslöshetskassorna

Förslaget om att en arbetslöshetskassa på begäran ska lämna uppgifter till Statistiska centralbyrån syftar till att säkerställa att myndigheten ska kunna utföra uppdrag från regeringen rörande kartläggning och analys av arbetsmarknaden utifrån uppgifter om medlemskap och medlemmars ersättning. Bedömningen är att förslaget är positivt för samhälls-ekonomin eftersom möjligheten att föra en sund ekonomisk politik ökar då regeringens beslutsunderlag förbättras. Förslaget bedöms inte innebära någon nämnvärt ökad arbetsbelastning för arbetslöshetskassorna eftersom uppgiftsskyldigheten i stor utsträckning avser uppgifter som arbetslöshetskassorna ska ha i sin medlemsförteckning och som finns i arbetslöshetskassornas ärendehanterings- och utbetalningssystem. Regeringen gör därmed bedömningen att någon ersättning inte behöver lämnas. Förslaget bedöms dock innebära en tillfälligt ökad arbetsbelastning för Statistiska centralbyrån. I vilken omfattning kan regeringen inte närmare bedöma nu. En bedömning om särskild ersättning ska lämnas får lämpligen göras i samband med varje uppdrag.

Övriga förslag

Övriga förslag bedöms inte få några ekonomiska konsekvenser för de offentliga finanserna eller för samhällsekonomin i stort.

8.2 Konsekvenser för jämställdheten

Kassaföreståndare i mer än en arbetslöshetskassa

Diskrimineringsombudsmannen har i sitt remissvar anfört att majoriteten av kassaföreståndarna är kvinnor och att kvinnodominans i yrken ofta innebär att ojämsställda arbetsvillkor råder. Exempel på detta utgörs av otydliga arbetsuppgifter, mindre möjligheter till inflytande över arbets-situationen och lägre lön. Diskrimineringsombudsmannen framhåller att en genusmedveten konsekvensanalys av tillämpningen av reglerna är nödvändig för att säkerställa att förslagen är genusneutrala.

Som Diskrimineringsombudsmannen angett råder det idag en övervikt av kvinnor som är kassaföreståndare i en arbetslöshetskassa. Idag finns 32 arbetslöshetskassor i Sverige. 59 procent av kassaföreståndarna är kvinnor och 41 procent är män. Som Diskrimineringsombudsmannen anfört kan förslagen innebära att en kassaföreståndare får utökade

befogenheter och utökat ansvar och regeringen vill i detta sammanhang framhålla att det är upp till varje arbetslöshetskassa att själv bestämma hur de ska organisera sitt arbete på bästa sätt. Vidare vill regeringen även framhålla att de arbetsrättsliga bestämmelserna, t.ex. rörande arbetstid, utgör ett skydd för den enskilde kassaföreståndaren. Mot bakgrund av ovanstående gör regeringen bedömningen att förslagen inte medför några negativa konsekvenser.

Övriga förslag

I övrigt bedöms förslagen inte få några konsekvenser för jämställdheten.

8.3 Konsekvenser för miljön

Förslagen bedöms inte få några särskilda konsekvenser för miljön.

8.4 Konsekvenser för små företag

Förslagen bedöms inte få några särskilda konsekvenser för små företag.

8.5 Konsekvenser ur ett ILO-perspektiv

Sverige har ratificerat ILO:s konvention nr 168 om främjande av sysselsättning och skydd vid arbetslöshet och den därtill kompletterande rekommendationen nr 176. Genom att ratificera konventionen med tillhörande rekommendation har Sverige åtagit sig att uppfylla de minimikrav som ställs på konventionsländernas lagstiftning.

Enligt konvention nr 168 ska varje medlemsstat vidta lämpliga åtgärder för att samordna sitt system för skydd vid arbetslöshet och sin sysselsättningspolitik. Skyddet vid arbetslöshet bör vara utformat så att det bidrar till att främja full, produktiv och fritt vald sysselsättning och inte tar bort incitamenten för att arbeta och erbjuda arbete. Konventionen innehåller bl.a. bestämmelser om omfattad personkrets, villkor för ersättning, ersättningsnivåer och ersättningsperiodens längd samt anger skäl och villkor för indragning eller minskning av ersättningen, t.ex. om annan inkomstförmån erhålles.

Mot bakgrund av att de bestämmelser som regeringen föreslår inte behandlas i konvention nr 168 bedömer regeringen att förslagen inte får några konsekvenser som påverkar Sveriges åtaganden enligt konvention nr 168.

8.6 Övriga konsekvenser

Begränsningen av en arbetslöshetskassas möjlighet att få avgifter till staten korrigerade i efterhand kommer att leda till att arbetslöshetskassorna får incitament att korta handläggningstiderna.

Förslaget om att en arbetslöshetskassas styrelse ska kunna uppdra åt en kassaföreståndare att fatta beslut i ärenden om uteslutning av en medlem och om fränkännande av rätt till ersättning kommer att medföra en minskad arbetsbelastning för arbetslöshetskassans styrelse. Förslaget innebär sannolikt även en ökad rättssäkerhet eftersom handläggningstiden i relation till den enskilde förkortas. Det innebär sannolikt även en ökad arbetsbelastning och ett ökat ansvar för arbetslöshetskassans kassaföreståndare.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

3 §

I paragrafen hänvisas i *första stycket* till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen i stället för till rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpning av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.

Förslaget behandlas i avsnitt 4.1.

47 a §

Paragrafen är ny och innehåller en bestämmelse om att en ansökan om arbetslöshetsersättning måste ha inkommit till arbetslöshetskassan inom en viss tid för att den sökande ska ha rätt till ersättning. Bedömningen av om en ansökan har kommit in i rätt tid ska ske med utgångspunkt från när ansökan kom in till den berörda arbetslöshetskassan. En ansökan som har kommit in för sent ska avvisas. Detta gäller dock inte i de fall det finns synnerliga skäl. Undantaget är avsett att tillämpas restriktivt och vid tolkning av begreppet synnerliga skäl bör ledning kunna hämtas från regleringen vad gäller laga förfall. Synnerliga skäl kan finnas t.ex. när en sökande på grund av svår sjukdom varit helt förhindrad att på egen hand eller med annans bistånd i tid sända in en ansökan. Synnerliga skäl kan även föreligga vid fel eller försening vid postbefordran eller motsvarande.

Vad som avses med en ansökan framgår av 47 § tredje stycket lagen om arbetslöshetsförsäkring i vilken anges att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om ansökan om ersättning hos arbetslöshetskassan. Enligt 30 § förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring ska en ansökan om ersättning göras på den blankett som Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen bestämmer eller på annat sätt som inspektionen bestämmer.

Om ansökan med stöd av nu gällande föreskrift från Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen utgörs av ett s.k. kassakort innebär således sista dagen i den period ansökan avser, den sista söndagen i den sista kassakortsvecka som ansökan avser. Detta följer av att arbetslöshetsförsäkringen är en s.k. veckoförsäkring.

Förslaget behandlas i avsnitt 4.2.

Ikraftträdande

De nya bestämmelsen om en tidsgräns för ansökningar om arbetslöshetsersättning träder i kraft den 1 januari 2010. Den nya hänvisningen i 3 § träder i kraft den 1 maj 2010. Bestämmelsen i 47 a § ska inte tillämpas i fråga om ansökningar som har kommit in till arbetslöshetskassan före den 1 januari 2010.

9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

21 §

Ändringen innebär att en kassaföreståndare får vara kassaföreståndare i mer än en arbetslöshetskassa.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.1.

37 a §

Paragrafen är ny och innebär att en arbetslöshetskassas styrelse får uppdras åt kassaföreståndaren att fatta beslut i ärenden om uteslutning av en medlem och om fränkännande av rätt till ersättning enligt 37 §. Ansvaret för att fatta beslut i ärenden om omprövning av beslut i sådana ärenden kvarstår dock hos styrelsen.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.2.

48 c §

Paragrafen är ny och innebär att retroaktiva korrigeringar av en finansierings- eller arbetslöshetsavgift som en arbetslöshetskassa ska betala till staten inte får göras sedan tolv månader förflutit från utgången av den kalendermånad som avgiften avser, även om de uppgifter som legat till grund för bestämmandet av avgiften ändrats. Bestämmelsen innebär att om en avgift som en arbetslöshetskassa ska betala till staten av någon anledning ändras i efterhand, t.ex. på grund av att en medlems status som arbetslös förändrats, får någon korrigering av denna avgift inte ske efter det att tolv månader förflutit sedan utgången av den månad som avgiften ursprungligen avsåg.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.3.

I paragrafens *tredje stycke* har införts en hänvisning till den nya bestämmelsen i 94 b § eftersom denna ska gälla även den som är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan. I *femte stycket* har en felaktig hänvisning rättats till. I övrigt har paragrafen endast ändrats redaktionellt.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.

94 b §

Paragrafen är ny. Av *första stycket* framgår att en arbetslöshetskassa på begäran av Statistiska centralbyrån ska lämna de uppgifter om medlemskap i kassan och medlemmars ersättning enligt arbetslöshetsförsäringen som myndigheten behöver för framställning av statistik för att fullgöra uppdrag från regeringen som syftar till att arbetsmarknaden ska kunna kartläggas och analyseras. Uppgifter om medlemskap innebär t.ex. uppgifter ur medlemsförteckningen. Med uppgifter om ersättning avses ersättningsperioder, utbetald dagpenning, avdrag, sanktioner och övriga beslut som är relaterade till ersättningen.

I *andra stycket* finns en upplysning om att närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten meddelas av regeringen.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.

Punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till (2008:410)

Den förhöjda finansieringsavgiften har avskaffats, men ändringar av sådana avgifter har trots detta kunnat ske om uppgifter som legat till grund för beräkningen av en förhöjd finansieringsavgift ändrats i efterhand. En ny punkt, 3, införs som innebär att förändringar av uppgifter som legat till grund för beräkningen av en förhöjd finansieringsavgift enligt 48 § i dess äldre lydelse inte får leda till att avgiften ändras efter lagens ikraftträdande.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.3.

Ikraftträdande

Lagen träder i kraft den 1 januari 2010.

Sammanfattning av promemorian Effektivare regler och bättre beslutsunderlag för arbetsmarknadspolitiken (Ds 2009:07)

Promemorian innehåller förslag till ändringar i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

Förslaget om ändring i lagen om arbetslöshetsförsäkring innebär att en ansökan om ersättning, om det inte finns synnerliga skäl, ska ha kommit in till arbetslöshetskassan inom sex månader från sista dagen i den period ansökan avser.

I förslagen om ändringar i lagen om arbetslöshetskassor föreslås att en kassaföreståndare får vara kassaföreståndare i mer än en arbetslöshetskassa.

Det föreslås även att en arbetslöshetskassas styrelse ska kunna uppdra åt kassaföreståndaren att fatta beslut i ärenden om uteslutning och frånkännande av arbetslöshetsersättning.

En tidsgräns om sex månader för korrigeringar av en arbetslöshetskassas avgifter till staten föreslås.

Promemorian innehåller även förslag till bestämmelser om att en arbetslöshetskassa på begäran ska lämna de uppgifter om medlemskap och medlemmars ersättning till Statistiska centralbyrån, som myndigheten behöver för att fullgöra uppdrag från regeringen rörande analys och kartläggning av arbetsmarknaden. Det föreslås även att regeringen med stöd av ett bemyndigande får meddela föreskrifter om arbetslöshetskassornas uppgiftsskyldighet gentemot Statistiska centralbyrån och om när uppgifterna får lämnas ut elektroniskt.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2010.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska införas en ny paragraf, 47 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**47 a §*

För att en ansökan om ersättning enligt denna lag ska behandlas ska den, om det inte finns synnerliga skäl, ha kommit in till arbetslöshetskassan inom sex månader från sista dagen i den period ansökan avser.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.
 2. Den nya bestämmelsen ska inte tillämpas för ansökningar som har kommit in före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

dels att 21 och 87 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas fyra nya paragrafer, 37 a, 48 c, 94 b och 94 c §§ av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**21 §*

Styrelsen utser inom sig en ordförande och en vice ordförande. Den som är anställd hos arbetslöshetskassan får inte vara ordförande.

Styrelsen utser även en kassaföreståndare och en sekreterare. Bestämmelserna i 17 § andra stycket gäller också kassaföreståndaren. Kassaföreståndaren får inte vara styrelseledamot *eller kassaföreståndare* i en annan kassa.

Styrelsen utser även en kassaföreståndare och en sekreterare. Bestämmelserna i 17 § andra stycket gäller också kassaföreståndaren. Kassaföreståndaren får inte vara styrelseledamot i en annan kassa.

Vid lika röstetal avgörs frågan genom lottning.

37 a §

Styrelsen får uppdra åt kassaföreståndaren att fatta beslut i ärenden enligt 37 §, dock inte att ompröva dessa beslut.

48 c §

En avgift enligt 48 § ska, efter sex månader från den månad som avgiften avser, inte ändras på grund av att de uppgifter som legat till grund för beräkningen av avgiften ändrats.

87 §⁴

För den kompletterande kassan gäller i övrigt bestämmelserna i denna lag med följande undantag.

Bestämmelserna i 1 § andra stycket och 5 § första stycket 2 om kassans verksamhetsområde, bestämmelsen i 3 § om minsta antal medlemmar, bestämmelsen i 8 § om att registrering i vissa fall får vägras samt bestämmelserna i 82–84 §§ om fusion gäller inte.

Bestämmelserna i 3 §, 5 § första stycket 12, 34–47 a §§, 60 § om medlemskap, medlemsförteckning, medlemsavgift m.m., i 48 § om finansieringsavgift och arbetslöshetsavgift, samt i 95–97 §§ och 111–115 §§ om överklagande, omprövning och ändring gäller för de anslutna i stället för medlemmarna. Vad som sägs i 31 och 61 §§ om medlem gäller även den som är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan.

Bestämmelserna i 3 §, 5 § första stycket 12, 34–47 a §§, 60 § om medlemskap, medlemsförteckning, medlemsavgift, m.m., i 48 § om finansieringsavgift och arbetslöshetsavgift, i 94 b § om uppgiftsskyldighet, samt i 95–97 §§ och 111–115 §§ om överklagande, omprövning och ändring gäller för de anslutna i stället för medlemmarna. Vad som sägs i 31 och 61 §§ om medlem gäller även den som är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan.

I stället för vad som sägs i 17 § tredje stycket gäller för den kompletterande arbetslöshetskassan följande. Till styrelseledamot får utses medlemmar, förtroendevalda eller anställda i de organisationer som är medlemmar i föreningen. Styrelseledamöterna får inte vara styrelseledamöter, kassaföreståndare eller ombud vid föreningsstämma i en annan arbetslöshetskassa.

Bestämmelserna i 51–54 §§ om val av ombud och valda ombud gäller i den kompletterande arbetslöshetskassan på motsvarande sätt ombud som utses av medlemsorganisationerna. För sådana ombud gäller vad som i tredje stycket sägs om styrelseledamot i den kompletterande kassan.

⁴ Senaste lydelse 2008:410.

94 b §

En arbetslöshetskassa ska på begäran av Statistiska centralbyrån lämna de uppgifter rörande medlemskap i kassan och medlemmars ersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, som myndigheten behöver för att fullgöra uppdrag från regeringen och som behövs för att arbetsmarknaden ska kunna kartläggas och analyseras.

94 c §

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldigheten enligt 94 b § och om när uppgifter får lämnas ut elektroniskt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

Förslag till lag om ändring i lagen (2008:410) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2008:410) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor ska införas en ny punkt, punkt 3, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3. Förändringar av de uppgifter som legat till grund för förhöjd finansieringsavgift enligt 48 § i dess äldre lydelse ska inte leda till ändrade avgifter efter utgången av 2009.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

Riksrevisionen (avstått från yttrande)
Kammarrätten i Stockholm
Länsrätten i Stockholms län
Domstolsverket
Datainspektionen
Försäkringskassan, huvudkontoret
Ekonomistyrningsverket
Arbetsgivarverket (avstått från yttrande)
Statskontoret
Statistiska centralbyrån
Uppsala universitet, Juridiska fakulteten
Lunds universitet, Nationalekonomiska institutionen
Diskrimineringsombudsmannen
Arbetsförmedlingen
ILO-kommittén
Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Sveriges Kommuner och Landsting
Svenskt Näringsliv
Företagarna
Tjänstemännens Centralorganisation
Sveriges Akademikers Centralorganisation
Landsorganisationen i Sverige
Arbetslöshetskassornas Samorganisation
Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (avstått från yttrande)

Yttrande har dessutom inkommit från Småföretagarnas arbetslöshetskassa.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

dels att 21 och 87 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2008:410) om ändring i nämnda lag ska införas en ny punkt, 3, av följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 37 a, 48 c och 94 b §§, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

21 §

Styrelsen utser inom sig en ordförande och en vice ordförande. Den som är anställd hos arbetslöshetskassan får inte vara ordförande.

Styrelsen utser även en kassaföreståndare och en sekreterare. Bestämmelserna i 17 § andra stycket gäller också kassaföreståndaren. Kassaföreståndaren får inte vara styrelseledamot *eller kassaföreståndare* i en annan kassa.

Styrelsen utser även en kassaföreståndare och en sekreterare. Bestämmelserna i 17 § andra stycket gäller också kassaföreståndaren. Kassaföreståndaren får inte vara styrelseledamot i en annan kassa.

Vid lika röstetal avgörs frågan genom lottning.

37 a §

Styrelsen får uppdra åt kassaföreståndaren att fatta beslut i ärenden om uteslutning av en medlem och om fränkännande av rätt till ersättning. Styrelsen får dock inte uppdra åt kassaföreståndaren att fatta beslut i ärenden om omprövning av sådana beslut.

48 c §

En finansierings- eller arbetslöshetsavgift får inte ändras efter tolv månader från utgången av den kalendermånad som avgiften avser, på grund av att de uppgifter som legat till grund för beräkningen av avgiften ändrats.

87 §⁵

För den kompletterande kassan gäller i övrigt bestämmelserna i denna lag med följande undantag.

Bestämmelserna i 1 § andra stycket och 5 § första stycket 2 om kassans verksamhetsområde, bestämmelsen i 3 § om minsta antal medlemmar, bestämmelsen i 8 § om att registrering i vissa fall får vägras samt bestämmelserna i 82–84 §§ om fusion gäller inte.

Bestämmelserna i 3 §, 5 § första stycket 12, 34–47 a §§ samt 60 § om medlemskap, medlemsförteckning, medlemsavgift m.m., i 48–48 b §§ om finansieringsavgift och arbetslöshetsavgift, i 94 a § om uppgiftsskyldighet, samt i 95–97 §§ och 111–115 §§ om överklagande, omprövning och ändring gäller för de anslutna i stället för medlemmarna. Vad som sägs i 31 och 61 §§ om medlem gäller även den som är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan.

I stället för vad som sägs i 17 § tredje stycket gäller för den kompletterande arbetslöshetskassan följande. Till styrelseledamot får utses medlemmar, förtroendevalda eller anställda i de organisationer som är medlemmar i föreningen. Styrelseledamöterna får inte vara styrelseledamöter, kassaföreståndare eller ombud vid föreningsstämma i en annan arbetslöshetskassa.

Bestämmelserna i 51–54 §§ om val av ombud och valda ombud gäller i den kompletterande arbetslöshetskassan på motsvarande sätt ombud som utses av medlemsorganisationerna. För sådana ombud gäller vad som i tredje stycket sägs om styrelseledamot i den kompletterande kassan.

Bestämmelserna i 3 §, 5 § första stycket 12, 34–47 a §§ samt 60 § om medlemskap, medlemsförteckning, medlemsavgift m.m., i 48–48 b §§ om finansieringsavgift och arbetslöshetsavgift, i 94 a och 94 b §§ om uppgiftsskyldighet, samt i 95–97 §§ och 111–115 §§ om överklagande, omprövning och ändring gäller för de anslutna i stället för medlemmarna. Det som sägs om medlem i 31 och 61 §§ gäller även den som är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan.

I stället för det som sägs i 17 § tredje stycket gäller för den kompletterande arbetslöshetskassan följande. Till styrelseledamot får utses medlemmar, förtroendevalda eller anställda i de organisationer som är medlemmar i föreningen. Styrelseledamöterna får inte vara styrelseledamöter, kassaföreståndare eller ombud vid föreningsstämma i en annan arbetslöshetskassa.

Bestämmelserna i 51–54 §§ om val av ombud och valda ombud gäller i den kompletterande arbetslöshetskassan på motsvarande sätt ombud som utses av medlemsorganisationerna. För sådana ombud gäller det som sägs i fjärde stycket om styrelseledamot i den kompletterande kassan.

⁵ Senaste lydelse 2009:000.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

94 b §

En arbetslöshetskassa ska på begäran av Statistiska centralbyrån lämna de uppgifter om medlemskap i kassan och medlemmars ersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring som myndigheten behöver för framställning av statistik för att fullgöra uppdrag från regeringen och som behövs för att arbetsmarknaden ska kunna kartläggas och analyseras.

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om skyldigheten enligt första stycket och om när uppgifter får lämnas ut elektroniskt.

3. Förändringar av de uppgifter som legat till grund för beräkningen av en förhöjd finansieringsavgift enligt 48 § i dess äldre lydelse får, efter utgången av 2009, inte leda till att avgiften ändras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2009-06-11

Närvarande: F.d. regeringsrådet Rune Lavin, justitierådet Marianne Lundius och f.d. justitieombudsmannen Nils-Olof Berggren.

Effektivare regler och bättre beslutsunderlag

Enligt en lagrådsremiss den 4 juni 2009 (Arbetsmarknadsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Ulrika Björne.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget innebär bl.a. att en arbetslöshetskassa på begäran av Statistiska centralbyrån ska lämna uppgifter om medlemskap och medlemmars ersättning till centralbyrån som denna behöver för att fullgöra uppdrag från regeringen som behövs för att kartlägga och analysera arbetsmarknaden.

Förslaget till lag om ändring i lagen om arbetslöshetskassor

94 b §

Som vissa remissinstanser påpekat kan det ur integritetssynpunkt vara känsligt att en arbetslöshetskassa lämnar ut uppgifter om medlemmar och deras ersättning. I lagrådsremissen uppger regeringen att den nogsamt kommer att beakta integritetsintresset i det fortsatta författningsarbetet. Enligt Lagrådets mening bör den avvägning som ska göras mellan behovet av inhämtande av uppgifter och integritetsskydd komma till uttryck i lagtexten.

I syfte att stärka integritetsskyddet och framhålla vikten av en proportionalitetsprincip bör paragrafen ges följande lydelse:

På begäran av Statistiska centralbyrån ska en arbetslöshetskassa utan att namnge eller annars identifiera en medlem lämna uppgifter om medlemskap i kassan och om medlemmars ersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

En begäran enligt första stycket ska avse uppgifter som myndigheten behöver för att den till fullgörande av uppdrag från regeringen ska kunna framställa statistik för kartläggning och analys av arbetsmarknaden. Behovet av uppgifterna ska uppväga den olägenhet eller det men i övrigt som utlämnandet medför för arbetslöshetskassans medlemmar.

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om skyldigheten att lämna uppgifter till Statistiska centralbyrån samt när dessa får lämnas ut elektroniskt.

Sammanfattning av promemorian Förbättringar i arbetslöshetsförsäkringen (Ds 2009:26)

Promemorian innehåller förslag till ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring med anledning av ikraftträdandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. Vidare föreslås att tid då en sökande varit hindrad att arbeta på grund av uppdrag att ta emot barn i familje- eller jourhem under vissa förutsättningar ska betraktas som s.k. överhoppningsbar tid vid bestämmande av ramtid.

Ändringen i fråga om den s.k. överhoppningsbara tiden föreslås träda i kraft den 1 januari 2010 och ändringen avseende Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen den 1 mars 2010.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 3 och 16 §§ lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*3 §¹

Rätt till ersättning har endast personer som i Sverige uppfyller ersättningsvillkoren enligt denna lag, om inte något annat följer av *rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att vissa arbeten utförda utomlands *skall* jämföras med arbete i Sverige.

Om regeringen har träffat överenskommelse med någon annan stat om andra villkor för rätt att få ersättning än som föreskrivs i denna lag, skall arbetslöshetskassan tillämpa dessa villkor.

Rätt till ersättning har endast personer som i Sverige uppfyller ersättningsvillkoren enligt denna lag, om inte något annat följer av *Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen*².

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att vissa arbeten utförda utomlands *ska* jämföras med arbete i Sverige.

Om regeringen har träffat överenskommelse med någon annan stat om andra villkor för rätt att få ersättning än som föreskrivs i denna lag, ska arbetslöshetskassan tillämpa dessa villkor.

*Lydelse enligt bet. 2008/09:AU10**Föreslagen lydelse*16 §³

När ramtid ska bestämmas räknas inte den tid då den sökande varit hindrad att arbeta på grund av

1. styrkt sjukdom,
2. avslutad heltidsutbildning som den sökande har avslutat efter fyllda 25 år eller som har föregåtts av sammanhängande förvärvsarbete på heltid i minst 5 månader,

¹ Senaste lydelse 2006:470.

² EUT L 166, 30.4.2004 s. 1-123, (Celex 32004R0883).

³ Senaste lydelse 2009:000.

3. tvångsvård enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,

4. frihetsberövande på kriminalvårdens område,

5. a) vård av eget barn som inte har fyllt 2 år eller vård av adoptivbarn i 2 år efter barnets ankomst i familjen, eller,

b) vård av eget barn som inte har fyllt 3 år eller vård av adoptivbarn i 3 år efter barnets ankomst i familjen, under förutsättning att den sökande omedelbart före ledigheten hade ett förvärvsarbete i sådan omfattning att det motsvarar minst ett arbetsvillkor,

6. beslut enligt smittskyddslagen (2004:168) eller livsmedelslagen (2006:804) eller föreskrifter som har meddelats med stöd av livsmedelslagen,

7. utlandsvistelse till följd av att den sökande följt med sin make eller maka vid dennes arbete i utlandet under förutsättning att makens eller makans arbetsgivare har sitt säte i Sverige och att lönen utbetalas från Sverige, varvid med make eller maka jämställs person med vilken den sökande sammanbor under förhållanden som liknar makars, eller

8. vård av närstående när hel ersättning lämnats enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård.

7. utlandsvistelse till följd av att den sökande följt med sin make eller maka vid dennes arbete i utlandet under förutsättning att makens eller makans arbetsgivare har sitt säte i Sverige och att lönen utbetalas från Sverige, varvid med make eller maka jämställs person med vilken den sökande sammanbor under förhållanden som liknar makars,

8. vård av närstående när hel ersättning lämnats enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård, eller

9. uppdrag av socialnämnden att ta emot barn i hem som avses i 6 kap. 6 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453) (familjehem) och 6 kap. 6 § tredje stycket samma lag (jourhem) eller familjehem enligt 9 § lagen uppdraget, på socialnämndens begäran, varit av sådan omfattning att den sökande varit tvungen att helt avstå från förvärvsarbete och mottagandet inte bedrivits yrkesmässigt.

Första stycket 6 gäller dock inte när fråga är om hälsokontroll vid inresa enligt 3 kap. 8 § eller avspärrning enligt 3 kap. 10 § smittskyddslagen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010 i fråga om 16 § och i övrigt den 1 mars 2010.

2. För ersättningsperioder som beviljats före ikraftträdandet gäller 16 § i sin äldre lydelse

Kammarrätten i Stockholm
Länsrätten i Göteborg
Domstolsverket
Socialstyrelsen
Arbetsgivarverket (avstått från yttrande)
Stockholms universitet, Centrum för genusforskning (avstått från yttrande)
Lunds universitet, Nationalekonomiska institutionen
Diskrimineringsombudsmannen
Arbetsförmedlingen
ILO-kommittén (avstått från yttrande)
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Hörby kommun (avstått från yttrande)
Stockholms stad
Gävle kommun
Vallentuna kommun (avstått från yttrande)
Göteborgs stad (avstått från yttrande)
Malmö stad
Sveriges Kommuner och Landsting
Svenskt Näringsliv
Företagarna (avstått från yttrande)
Tjänstemännens Centralorganisation
Sveriges Akademikers Centralorganisation
Landsorganisationen i Sverige
Arbetslöshetskassornas Samorganisation
FöretagarFörbundet (avstått från yttrande)
Familjehemmens Riksförbund (avstått från yttrande)
Familjevårdens Centralorganisation
Föreningen Sveriges Socialchefer (avstått från yttrande)

Yttrande har dessutom inkommit från Akademikernas erkända arbetslöshetskassa och Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 3 september 2009

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Odell, Bildt, Larsson, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Carlsson, Borg, Malmström, Sabuni, Adelson Liljeroth, Tolgfors, Björling

Föredragande: Anders Borg

Regeringen beslutar proposition 2009/10:7 Vissa ändringar i arbetslöshetsförsäkringen